

Asia

OSA; ehdotus unionin pelastuspalvelumekanismista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen muuttamisesta

Kokous

Pelastuspalvelutyöryhmä

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 7.3.2019 ehdotuksen unionin pelastuspalvelumekanismista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU/1313/2013) muuttamisesta. Seuraavaa EU:n monivuotista rahoituskehyskautta (2021-2027) koskeva ehdotus liittyy läheisesti muutettuun päätökseen unionin pelastuspalvelumekanismista, joka hyväksyttiin 7.3.2019 ja joka tuli voimaan 21.3.2019.

Käsittelyssä olevassa ehdotuksessa esitetään muutosta päätöksen artiklaan 19, jossa säädetään rahoituspuitteista. Nykyisen monivuotisen rahoituskehysten voimassaolo on päättymässä (2014-2020). Tämän johdosta kyseisiä säännöksiä on muutettava, jotta voidaan varmistaa unionin mekanismin rahoituksen jatkuminen uudelle rahoituskaudelle vuosiksi 2021-2027. Ehdotettu muutos on linjassa vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevan, komission 2. toukokuuta 2018 antaman ehdotuksen kanssa.

Puheenjohtajan tavoitteena on neuvoston osalta saattaa ehdotuksen käsittely päätökseen Romanian puheenjohtajakaudella. Rahoitusosuuksista ei kuitenkaan neuvotella tässä yhteydessä, vaan niihin otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta. Euroopan parlamentti ei ehdi ehdotusta käsitellä ennen Euroopan parlamentin vaaleja.

Kolmikantaneuvottelut käydään uuden parlamentin kanssa.

U-jatkokirjelmässä käytetään yhdenmukaisuuden vuoksi kiinteitä hintoja.

Suomen kanta

U -jatkokirjelmässä viitataan unionin mekanismin sisällön osalta aikaisempiin asiaan liittyviin eduskunnalle annettuihin selvityksiin (E-kirjelmä E 117/2017 vp ja U-kirjelmä U 3/2018 vp (HaVL 2/2018 vp) ja UJ 25/2018. Käsittelyssä olevassa ehdotuksessa on kyse erillisestä rahoituskehykseen liittyvästä ehdotuksesta, eikä sillä ole tarkoitus muuttaa aikaisemman hyväksytyn päätöksen asiasisältöä.

Suomi tukee ehdotusta, jonka myötä voidaan varmistaa unionin mekanismin rahoituksen jatkuminen myös seuraavalla rahoituskaudella 2021-2027. Uudistetussa päätöksessä unionin pelastuspalvelumekanismin yhteyteen luotiin EU-tason rescEU-valmiudet kansainväliseen avunantoon ylitsepääsemättömissä tilanteissa, joissa olemassa olevat kansalliset kapasiteetit ja Euroopan pelastuspalvelureserviin sidotut valmiudet eivät ole riittäviä varmistamaan tehokasta avunantoa erilaisissa jäsenmaita kohtaavissa onnettomuustilanteissa. Rahoitusehdotus kattaa myös nämä uudet rescEU- valmiudet.

Suomi korostaa ehdotuksen liitännäisyyttä komission monivuotista rahoituskehystä koskevaan ehdotukseen, joka on annettu 2.toukokuuta 2018 (nk. MFF-ehdotus monivuotiseksi rahoituskehyykseksi). Komission rahoituskehyysehdotuksen 2021—2027 mitoitukseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.

Ehdotuksessa osoitetusta rahoitusosuudesta neuvotellaan neuvoston osalta horisontaalisessa työryhmässä AHWP:ssä (ad hoc working party), eikä näistä tulisi keskustella sektorityöryhmissä.

Suomi tukee komission ehdottamaa joustavuutta rahoituksen kohdentamisessa pelastuspalvelumekanismin päätöksen toimeenpanossa. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että pelastuspalvelumekanismin puitteissa panostetaan katastrofiriskien hallinnan kaikkiin vaiheisiin eli ennaltaehkäisyyn, varautumiseen ja avustustoimiin.

Suomi pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot osallistuvat tiivistä pelastuspalvelumekanismin täytäntöönpanovaiheeseen ja tähän liittyvät toimeenpanosäädökset neuvotellaan tiiviissä yhteistyössä komission kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Jäsenvaltioilla on edelleen ensisijainen vastuu katastrofien ehkäisemisestä sekä niihin varautumisesta ja reagoimisesta. Komissiolla on toimivalta tukea pelastuspalvelutoimintaa. Unionin mekanismi perustettiin, koska suurkatastrofit voivat ylittää minkä tahansa yksinään toimivan jäsenvaltion toimintavalmiudet. Mekanismin keskeisin piirre on huolellisesti koordinoitun ja nopean vastavuoroisen avun tarjoaminen jäsenvaltioiden välillä.

Tällä ehdotuksella muutetaan päätöksen N:o 1313/2013/EU talousarviosäännöksiä. Ehdotuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjelman talousarviosäännökset vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevan komission ehdotuksen kanssa. Päätöksen N:o 1313/2013/EU 19 artiklassa mainitut rahoituspuitteet on saatettava ajan tasalle ja korvattava uusilla luvuilla, jotka esitetään vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevassa komission ehdotuksessa. Lisäksi tekstiä ehdotetaan muutettavaksi sen huomioon ottamiseksi, että unionin mekanismi / rescEU liittyvä rahoitus on sisällytetty yhteen otsakkeeseen (otsake 5 ”Turvallisuus ja puolustus”), kuten muutkin liittyvät ohjelmat. Tästä otsakkeesta katetaan pelastuspalvelun sisäinen ja ulkoinen ulottuvuus.

Ehdotuksessa esitetään myös pelastuspalvelumekanismin päätöksen liitteen I poistamista, sillä siinä vahvistetaan rahoituspuitteiden suhteelliset prosenttiosuudet unionin mekanismin eri osien (ennaltaehkäisy, varautuminen ja avustustoimet) rahoitukselle. Kun otetaan huomioon muutokset, joita ehdotetaan 23. marraskuuta 2017 esitetystä ehdotuksesta päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta (rescEU-ehdotus), liitteessä I esitetyt prosenttiosuudet eivät vaikuta riittävän joustavilta, jotta EU voisi saavuttaa asettamansa tavoitteet. Liitteessä I esitetyt prosenttiosuudet aiheuttavat hätätilanteen

aikana tarpeettomia hallinnollisia rasitteita, ja ne voivat rajoittaa joustoa, jota kunkin vuoden katastrofitarpeisiin mukautumiseksi tarvitaan. Unionin mekanismeissa on joka tapauksessa otettu huomioon tarve panostaa katastrofiriskien hallinnan kaikkiin vaiheisiin eli ennaltaehkäisyyn, varautumiseen ja avustustoimiin.

Liitteen I poistamisen seurauksena myös 19 artiklan 4, 5 ja 6 kohta olisi poistettava, koska niissä viitataan suoraan liitteessä I mainittuihin prosenttiosuuksiin. Tämän seurauksena ehdotuksella muutetaan myös komissiolle siirretyn säädösvallan käyttämistä koskevaa 30 artiklaa. Artiklan asiasisältö pysyy entisellään, mutta viittaukset 19 artiklaan poistetaan. Päätöksen 30 artiklaa ei poisteta, jotta säilyy mahdollisuus hyväksyä delegoituja säädöksiä, kuten ehdotetaan 23. marraskuuta 2017 esitetyssä ehdotuksessa päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta (rescEU-ehdotus).

Ehdotuksen ensimmäisessä työryhmäkäsittelyssä 12.3.2019 jäsenvaltiot vaativat rahoitusosuuksien laittamista hakasulkuihin. Tällainen ehdotus on kokouksen jälkeen toimitettu. Ehdotuksessa todetaan, että hakasuluissa oleva rahoitusosuus tulee suurella todennäköisyydellä olemaan osa horisontaalista MFF Negotiating Box (NB) keskustelua, artiklan 1(1)(a) mukaisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperusta on SEUT 196 artikla (pelastuspalvelu). Suhteellisuusperiaatteen osalta, komissio toteaa, että ehdotus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tässä muutosehdotuksessa esitetyt luvut vastaavat vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevassa komission ehdotuksessa ilmoitettuja lukuja. Ne ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokunta on ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI). Parlamentti ei ehdi nykyisellä toimikaudellaan käsitellä ehdotusta. Kolmikantaneuvottelut alkavat uuden parlamentin kanssa mahdollisesti loppuvuodesta Suomen EU -puheenjohtajakaudella.

Kansallinen valmistelu

EU7 -jaosto; kirjallinen menettely 27.3-1.4.2019

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvosto antoi U-kirjelmän komission alkuperäisestä ehdotuksesta eduskunnalle 15.2.2018 (U 3/2018 vp). Hallintovaliokunnan lausunto (HaVL 2/2018 vp). Eduskuntaa on myös informoitu U- jatkokirjeellä 6.11.2018 (SM2018-00443) .

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Päätösehdotuksen suhdetta Suomen lainsäädäntöön on selvitetty U-kirjelmässä (U 3/2018 vp).

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotus unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen muuttamisesta sisältyy komission esitykseen EU:n uudeksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi 2021–2027. Taloudelliset vaikutukset täsmentyvät osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta ja lopputulos selviää vasta neuvottelujen päättyessä.

Vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuksen mukaisesti komissio esittää unionin mekanismin täytäntöönpanoa varten kaikkiaan 1 242 000 000 euroa. Määrärahaehdotus vastaa tavoitetasoa, joka on asetettu unionin pelastuspalvelumekanismin muuttamisesta tehdyssä komission marraskuussa 2017 antamassa ehdotuksessa.

Vaikutukset kansalliseen talousarvioon ja lainsäädäntöön

Päätösehdotuksella ei arvioida olevan vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotuksella ei ole vaikutusta Suomen kansalliseen pelastustoiminnan tai sen valmiuden ja rakenteiden rahoitukseen. Suomi voi osallistua avustusoperaatioihin ja ilmoittaa kansallisia valmiuksiaan pelastuspalvelumekanismin pooliin, jos tästä on tehty erillinen päätös sisäministeriössä pelastuslain 38 §:n mukaisesti ja siihen on talousarviossa myönnetty kansallista osarahoitusta.

21.3.2019 voimaan tullessa päätöksessä unionin pelastuspalvelumekanismista (RescEU) (EU /1313/2013) unionin avustustoimia ja -valmiuksia koskeva osarahoitusosuus tulee kasvamaan merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Muutoksen myötä pelastuspalvelumekanismin yhteyteen luodaan EU-tason rescEU-valmiudet kansainväliseen avunantoon ylitsepääsemättömissä tilanteissa, joissa olemassa olevat kansalliset kapasiteetit ja Euroopan pelastuspalvelureserviin sidottu valmiudet eivät ole riittäviä. RescEU-valmiuksien osalta korvattavuus on vähintään 80 % ja enintään 90 % arvioiduista kokonaiskustannuksista. Valmiudet, joilla vastataan matalan todennäköisyyden, mutta suuren vaikutuksen riskeihin korvataan täysimääräisesti unionin budjetista. Korvattavuus käyttökustannuksista sekä kuljetuksesta on 75%, jos valmiudet on sidottu eurooppalaiseen pelastuspalvelureserviin.

U -jatkokirjelmässä viitataan unionin muilta osin mekanismin taloudellisten vaikutusten osalta aikaisempiin asiaan liittyviin eduskunnalle annettuihin selvityksiin (E-kirjelmä E 117/2017 vp ja U-kirjelmä U 3/2018 vp (HaVL 2/2018 vp) ja UJ 25/2018).

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM (2019) 125 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Wivi-Ann Wagello-Sjölund, SM/PEO, wivi-ann.wagello-sjolund@intermin.fi, p. 050-456 3698

Mikko Hirvi, VM/BO, mikko.hirvi@vm.fi, p. 0295 530 472

EUTORI-tunnus

EU/2019/0516

Liitteet**Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
